

Allianssin asiantuntijalausunto sivistysvaliokunnalle valtioneuvoston selvityksestä Euroopan komission ehdotuksesta neuvoston suositukseksi Eurooppa liikkeellä - oppimiseen liittyvän liikkuvuuden mahdollisuudet kaikille (E 61/2023 vp)

Asia: Lausunto valtioneuvoston selvityksestä: Euroopan komission ehdotus neuvoston suositukseksi Eurooppa liikkeellä – oppimiseen liittyvän liikkuvuuden mahdollisuudet kaikille (E 61/2023 vp)

Teema: Liikkuvuus, koulutus

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat. Allianssin jäsenenä on yli 150 nuorisojärjestöä ja muuta nuorisoalalla toimivaa yhteisöä – käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt.

Yleisiä huomioita

Kiitämme mahdollisuudesta lausua sivistysvaliokunnalle. Näemme komission ehdotuksen erittäin tervetulleena ja tarpeellisena nuorten kansainvälistymisen edistämiseksi. Toivomme Suomen yhtyvän kunnianhimoiseen, mutta erinomaiseen tavoitteeseen liikkuvuuden lisäämiseksi.

Suomalaisnuorten liikkuvuus kasautuu, on sosioekonomisesti voimakkaasti eriytynyttä ja liikkuvuusjaksot ovat laskeneet rajusti vajaan kymmenen vuoden aikana. Myös EU:n nuorisostrategiassa on huomioitu tämä, ja sen tavoitteeksi on asetettu poistaa esteitä erityisesti heikommassa asemassa olevien nuorten liikkuvuuden tieltä.

Liikkuvuuden lisäämisellä on lukuisia positiivisia vaikutuksia. Jotta liikkuvuutta Suomessa voitaisiin edistää, tulee sekä sosiaali- että koulutuspoliittisia esteitä purkaa. Eurostudentin (2022) mukaan taloudelliset kustannukset, liikkuvuuden soveltaminen tutkintoon, paine valmistua ajoissa sekä erossaolo perheestä ovat keskeiset syyt opiskelijoille olla osallistumatta liikkuvuusjaksolle.

Jokaisella nuorella tulee olla yhtäläinen mahdollisuus kansainvälistyä. Opiskelu, työ, harjoittelu tai vapaaehtoistoiminta ulkomailla tulee mahdollistaa jokaiselle nuorelle. Nuorisoalan ratkaisut esitetyille liikkuvuuden esteille ovat seuraavat:

- Kansainvälisyyden tulee olla kiinteä osa koko koulutusjärjestelmää ja kansainväliset opinnot sekä tutkinnot tulee tunnustaa.

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
nuorisoala.fi
info@nuorisoala.fi

- Nuoria tulee kannustaa lähtemään kansainvälisille urapoluille ja opinnoissa tulee kertoa erilaisista kansainvälisistä uramahdollisuuksista.
- Opiskelijaliikkuvuuden taloudellista ja sosiaalista saavutettavuutta ja houkuttelevuutta tulee lisätä.
- EU:n nuoriso-ohjelmien tulee tavoittaa mahdollisimman laajan ja moninaisen joukon nuoria, nuorisoalan toimijoita ja oppilaitoksia sekä palvella heitä kestäväällä tavalla.

Toimeenpano Suomessa

Komission ehdotuksessa jäsenmaita suositellaan saavuttamaan vuoteen 2030 mennessä tavoitteet, jossa korkeakoulusta valmistuvista 25% on suorittanut liikkuvuusjakson ulkomailta. Komissio ehdottaa jäsenmaita laatimaan toimintasuunnitelmat tavoitteiden saavuttamiseksi vuosina 2025-2030. **Toivomme Suomen sitoutuvan toimintasuunnitelman laatimiseen ja toivomme, että nuoret ovat vahvasti edustettuna tässä työssä.**

Toivomme, että Suomi suhtautuu myönteisesti suosituksessa mainittujen koordinaatiopisteiden perustamiseen ja esimerkiksi Erasmus+ -lähettäjätoiminnan lanseeramiseen, jonka avulla tietoisuus erilaisista liikkuvuusmahdollisuuksista kasvaisi. Toivomme myös, että Suomi pyrkisi edistämään niin Erasmus+ -apurahan määrän korottamista erityisesti aliedustetuille ryhmille, sekä Erasmus+ -budjetin merkittävää kasvattamista ylipäänsä seuraavalle rahoituskaudelle.

Liikkuvuusjaksojen hyväksiluku

Toivomme, että Suomi edistää aktiivisesti niin EU:ssa kuin kansallisella tasolla ulkomailta suoritettujen opintojen hyväksilukua. Suomen kannassa korostettiin tarpeellisuutta tarkastella liikkuvuusjaksojen sisällyttämisen tarkoituksenmukaisuutta ja suhtaudumme tähän kriittisesti. Kansainvälisen osaamisen tunnistaminen työelämässä ei riitä vielä kannusteksi, mikäli tutkinto ei liikkuvuutta tunnista.

Mikäli liikkuvuusjaksoa ei sisällytetä tutkintoon, on kyse tutkinnon ulkopuolisesta mahdollisesti opintoaikaa sekä opintotukikautuksia kuluttavasta toiminnasta. Tämänkaltaisia liikkuvuuden esteitä tulee purkaa, ei estää. Kannustaminen ja halukkuuden lisääminen ei riitä, mikäli nuorella on konkreettinen este liikkuvuusjaksolle osallistumiseen. Esimerkiksi opintolainahyvityksen kannustinvaikutus tarkoittaa taloudellista kannustetta olla suorittamatta liikkuvuusjaksoa, mikäli se ei sisälly tutkintoon. Vaikka opintojen sisällön kannalta liikkuvuutta ei nähtäisi täysin tarkoituksenmukaisena, on kansainvälistymisellä silti merkittävät edut niin yksilölle kuin yhteiskunnalle.

Liikkuvuusjaksojen toteuttaminen

Fyysisen liikkuvuuden lisäksi Suomi näkee tarpeellisena kehittää myös muita digitaalisia vaihtoehtoja. Kannatamme nuorisoalalla digitaalisten mahdollisuuksien kehittämistä sekä monipuolisia vaihtoehtoja liikkuvuuden lisäämiseksi erityisesti niiden nuorten osalta, joilla esimerkiksi perhe tai terveydentila ei mahdollista fyysistä liikkuvuutta. **Kokonaisvaltaisen kulttuuri-immersion merkityksen vuoksi haluamme kuitenkin korostaa fyysisen liikkuvuuden ensisijaisuutta digitaalisten vaihtoehtojen toimiessa täydentävänä tapana.**

Muut huomiot

Taloudelliset syyt on keskeisin peruste olla lähtemättä liikkuvuusjaksolle. Suomen korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuusjaksot romahtivat dramaattisesti samalla, kun opintotukikuukausien määrää rajattiin ja opintotuen tasoa laskettiin. **Peräänkuulutamme sosiaalietuuksien huolellista tarkastelua liikkuvuuden edistämässä ja kansallisen toimeenpanosuunnitelman laatimisessa.**

Ehdotuksen mukaan ammatillisen koulutuksen oppijoiden ja oppisopimuskoulutettavien osalta osaamisen liikkuvuutta tulisi jäsenmaissa tukea enemmän. Erityisesti ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien keskuudessa on korostetusti ylivelkaantumista, eikä palkkasuhteessa olevat oppisopimuskoulutettavat taas ole opintotuen piirissä lainkaan.

Liikkuvuus nonformaalissa ympäristössä

Jäsenmaita suositellaan rajat ylittävään yhteistyöhön liikkuvuusjaksojen järjestämisessä sekä tukemaan liikkuvuuden järjestämistä muun muassa kannustamalla helpottamaan liikkuvuuden hallinnollista taakkaa ja tukemalla joustavien liikkuvuusmallien käyttöä. **Pidämme tätä erinomaisena suosituksena erityisesti nonformaalin oppimisen edistämässä kansalaisjärjestöissä ja nuorisoalalla.** Jaamme myös komission näkemyksen nonformaalin oppimisen ja järjestöissä hankitun kokemuksen tunnustamisen tärkeydestä työelämässä ja oppilaitoksissa ja toivomme, että Suomi sitoutuu tähän tavoitteeseen.

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle
Helsingissä 5.2.2024

Aleksi Sandroos
Puheenjohtaja

Anna Munsterhjelm
Toiminnanjohtaja

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

Lisätiedot: *Annika Nevanpää, vaikuttamisen asiantuntija*
annika.nevanpaa@nuorisoala.fi
0400476054

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
nuorisoala.fi
info@nuorisoala.fi